

Evaluatie

Mee Doen! 2017-2019

Minimaregelingen BMW E gemeenten

Mei 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Uitgangspunten beleidsnota Minimabeleid 't Hoogeland	4
3. Uitgangspunten behaald en nog bruikbaar?	4
3.1: 'Armoedebestrijding is niet het monopolie van de gemeente'	4
3.2: Uitgangspunt 'Individueel maatwerk bij tijdelijke inkomensondersteuning'	5
3.3. Uitgangspunt 'Vermindering armoedeval en werken moet lonen'	7
3.4: Uitgangspunt 'Beperkt doelgroepenbeleid'	9
3.4.1 Kinderen	9
3.4.2 Chronisch zieken en gehandicapten	14
3.4.3 Statushouders	17
4. Behoeften van minima	17
4.1 Eenduidig en overzichtelijk minimabeleid	17
4.2 Persoonlijke begeleiding	17
4.3 Heldere informatie en aandacht voor laaggeletterden	17
4.4 Eén plek voor alle aanvragen	18
4.5 Aandacht voor psychische problemen	18
4.6 Mobiliteitsarmoede	18
4.7 Aandacht voor overgang naar andere levensfase	18
5. Conclusies	18

1. Inleiding

In het voorjaar van 2014 hebben de vier raden van de gemeenten Bedum, de Marne, Winsum en Eemsmond ingestemd met de beleidsnota "Minimabeleid 't Hoogeland". Op grond van deze beleidsnota hebben de colleges vervolgens invulling gegeven aan het minimabeleid middels de nota "Meer doen met Minima". In 2017 is deze uitvoeringsnota geëvalueerd en is er een nieuwe uitvoeringsnota opgesteld, te weten 'Mee Doen! 2017-2019'.

Zowel de beleidsnota als de nieuwe uitvoeringsnota hebben een looptijd tot 1 januari 2020. Om die reden is het tijd om beide nota's te evalueren, zodat er op basis van de uitkomsten van de evaluatie een nieuw beleidsplan met achterliggend uitvoeringsplan opgesteld kan worden.

Samen met CMO Stamm, maatschappelijke organisaties, cliëntenraden, ervaringsdeskundigen, medewerkers van Werk op Maat en inwoners hebben we getracht een antwoord te vinden op de volgende vragen:

- In hoeverre is het huidige minimabeleid effectief en efficiënt? Wat gaat er goed en wat kan beter?
- Zijn de uitgangspunten van het beleid nog bruikbaar?
- Zijn er ook behoeftes bij inwoners waar op dit moment niet aan wordt voldaan?

Bij deze evaluatie hebben we ook gebruik gemaakt van de uitkomsten van het onderzoek dat door twee studenten van de sociale academie is uitgevoerd in 2018. In dit onderzoek is gekeken naar de redenen van niet-gebruik van regelingen en de impact van de diversie regelingen voor minima. Ook is onderzocht hoe groot de doelgroep is die gebruik zou kunnen maken van de regelingen¹. Op basis van deze gegevens kunnen we inzicht krijgen in het bereik en gebruik van de diverse regelingen. Deze evaluatie biedt inzicht in het gevoerde beleid en de effecten daarvan. De uitkomsten zijn een belangrijke bouwsteen voor nieuw beleid vanaf 2020, voor inwoners met een minimuminkomen.

¹ In Eemsmond zijn minima met een percentage van 8,8% het meest vertegenwoordigd binnen de BMW-gemeenten, gevolgd door de Marne met 8,4%. In Bedum en Winsum ligt het percentage onder het landelijk gemiddelde van 7,7%. Deze percentages kennende kunnen we concluderen dat er 3.868 mogelijk rechthebbende minima in onze gemeenten wonen. Dit zijn zowel kinderen als volwassenen. Op CBS Statline is het percentage kinderen te vinden. Gemiddeld is 22,2% van de bevolking tussen de 0 en 20 jaar. 17,1 % van de kinderen is tussen de 5 en 20 jaar. Op basis van deze cijfers zijn er 858 kinderen tussen de 0 en 20 jaar in de groep van 3.868 rechthebbenden en 661 van deze kinderen heeft een leeftijd tussen de 5 en 20 jaar. Omdat onze regelingen gelden voor kinderen tot 18 jaar, zullen er iets minder dan 858 kinderen in aanmerking komen voor de regelingen uit het kindpakket. Het exacte aantal is niet bekend.

2. Uitgangspunten beleidsnota Minimabeleid 't Hoogeland

De beleidsnota Minimabeleid 't Hoogeland van september 2013 geeft de kaders weer die als uitgangspunt hebben gediend voor de uitvoeringsnota's uit 2014 en 2017: "Meer doen met Minima" en 'Mee Doen!'.

In de beleidsnota is uitgegaan van twee hoofddoelen, te weten:

1. Bevorderen participatie en zelfredzaamheid
2. Inkomensondersteuning bij voorkeur in de vorm van maatwerk aan diegenen die het financieel niet redden.

Deze hoofddoelen hebben geresulteerd in een viertal uitgangspunten:

- Armoedebestrijding is niet het monopolie van de gemeente
- Individueel maatwerk bij tijdelijke inkomensondersteuning
- Vermindering armoedeval² en werken moet lonen
- Beperkt doelgroepenbeleid

Daarnaast geldt een brede toegankelijkheid tot schuldhulpverlening met een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Dit is verder uitgewerkt in het beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening.

3. Uitgangspunten behaald en nog bruikbaar?

Op 28 maart is er een bijeenkomst gehouden waarin zowel cliëntenraden, ervaringsdeskundigen, de uitvoeringsorganisatie als sociale partners waren vertegenwoordigd. Op 11 april is er daarnaast een ronde-tafelgesprek geweest met inwoners van onze gemeente en op 9 mei is er een bijeenkomst geweest met medewerkers van Werk Op Maat. Tijdens deze evaluatiebijeenkomsten konden alle partijen aangeven hoe zij het huidige beleid hebben ervaren en welke verbeterpunten zij voor de toekomst zien. In 2018 is het onderzoek 'Participeren in het minimabeleid' uitgevoerd onder inwoners van onze gemeente. Inwoners vanuit onze gemeente zijn geïnterviewd over de bekendheid, het gebruik en de impact van de diverse minimaregelingen. Op basis van de uitkomsten van de evaluatiebijeenkomsten na het uitgevoerde onderzoek uit 2018 geven wij in dit hoofdstuk aan in hoeverre de uitgangspunten uit het huidige beleid behaald zijn en nog bruikbaar zijn voor de toekomst.

3.1: *'Armoedebestrijding is niet het monopolie van de gemeente'*

Naar aanleiding van de evaluatie in 2017 is extra ingezet op het contact met sociale partners. Er zijn workshops gehouden en er zijn bijeenkomsten georganiseerd om de diverse organisaties die minima ondersteunen, te informeren over alle regelingen die er voor minima zijn. De sociale partners hebben een beter beeld gekregen van de

² Armoedeval is het verschijnsel dat mensen met een minimumuitkering (= armoede) er bij het aanvaarden van werk financieel niet op vooruitgaan (= in de val zitten) doordat van een bruto inkomensverhoging netto weinig overblijft door hogere belastingen, het wegvallen van subsidies en hogere eigen bijdragen. Verondersteld werd dat dit remmend werkt op de bereidheid om een baan te gaan zoeken en accepteren. Uit onderzoek blijkt dat deze veronderstelling niet klopt. Toch blijft het wenselijk dat aanvaarding van werk vanuit een uitkering ook financieel wordt beloond. (bron: <https://www.socialelvraagstukken.nl/het-fantoom-van-het-armoedebeleid-de-armoedeval/>)

regelingen die de gemeente biedt, maar ook van de diverse mogelijkheden die er zijn bij de diverse sociale partners.

Uit de evaluatie van 2017 bleek dat inwoners voor de vergoeding van een computer of fiets voor hun kinderen en voor de vergoeding van zwemlessen terecht konden bij zowel Werkplein Ability als bij de Stichting Leergeld. Door meer met elkaar in gesprek te gaan en samen te werken aan een goede oplossing, heeft dit geleid tot het onderbrengen van de regeling 'startpakket onderwijs' bij de stichting Leergeld. Ook is in het beleid vastgelegd dat zwemlessen voor zwemdiploma A en B nu bij de Stichting Leergeld kunnen worden aangevraagd. Hierdoor hoeft dit niet langer vanuit het Participatiefonds betaald te worden.

Met onze subsidiepartners is afgesproken dat zij ook andere financieringsbronnen proberen aan te boren voor de diensten die zij leveren en nagenoeg iedere subsidiepartner heeft inmiddels ook een andere inkomstenbron dan de gemeente. Dit komt onze inwoners ten goede.

Tijdens de bijeenkomsten die de gemeente in de afgelopen periode heeft georganiseerd, bleek dat er nog meer partijen actief zijn voor het ondersteunen van minima dan tot op dat moment bij de gemeente bekend waren. De gemeente heeft informatie van al deze partijen gebundeld en op de website van Werkplein Ability geplaatst, zodat zowel onze eigen medewerkers als onze inwoners weten waar zij terecht kunnen voor ondersteuning. Doordat we nu beter zicht hebben op de diverse partijen die minima ondersteuning bieden, hoeft er minder vaak een beroep te worden gedaan op de bijzondere bijstand en het Participatiefonds. We zien dus dat we als gemeente steeds meer samenwerken met diverse partijen om armoede bij onze inwoners tegen te gaan.

Tevens is er aansluiting gezocht bij de website 'armoede in Groningen' van CMO Stamm. Hierop kunnen onze sociale partners informatie over hun diensten plaatsen en kunnen zij aangeven wanneer zij bezig zijn met het opzetten van nieuwe initiatieven. Uit de evaluatiebijeenkomsten en de bijeenkomsten die voor de diverse sociale partners georganiseerd zijn in de afgelopen twee jaar kwam wel naar voren dat er nog steeds veel partijen zijn die soortgelijke ondersteuning aanbieden. Dit kan efficiënter geregeld worden en samen met de diverse partners zal bekeken worden hoe dit verankerd kan worden in het nieuw op te stellen beleid.

Uitgangspunt 1 is dus behaald en nog bruikbaar voor de toekomst. De uitvoering kan verder verbeterd worden.

3.2: Uitgangspunt 'Individueel maatwerk bij tijdelijke inkomensondersteuning'

In de Participatiewet is vastgelegd dat gemeenten individueel maatwerk moeten leveren en nog maar beperkt categoriale bijzondere bijstand mogen verlenen. Door het leveren van maatwerk, kunnen gemeenten inwoners gericht compenseren.

Inwoners kunnen een aanvraag voor individuele bijzondere bijstand indienen wanneer zij bijzondere kosten moeten maken. Per geval wordt door de consulent een afweging

gemaakt of individuele bijzondere bijstand nodig is. Hier wordt dus volledig maatwerk geleverd.

Ook hebben de consulenten de eerste bijeenkomsten gehad waarin zij informatie hebben gekregen over het werken volgens de omgekeerde toets. Dit houdt in dat de consulent niet de letter van de wet als uitgangspunt neemt voor zijn of haar besluit maar het doel van de wet als uitgangspunt neemt. De consulent denkt mee met de burger over het effect dat hij of zij wil bereiken en kijkt of dit past binnen de doelstelling van de wetten van het sociaal domein. Vervolgens bekijkt de consulent welke wettelijke instrumenten hij heeft om dit doel met en voor de burger te realiseren. De medewerkers zijn nog niet volledig geschoold in het werken volgens de omgekeerde toets, maar in bepaalde casussen wordt dit al wel toegepast.

Om hiernaast de professionals van de integrale teams de ruimte te geven om snel gerichte hulp te kunnen bieden die noodzakelijk is, is in 2017 besloten om vanaf 1 januari 2018 tot 1 januari 2020 een deel van het minimabudget beschikbaar te stellen in de vorm van een maatwerkbudget. Medewerkers uit het integrale team en binnen het team inkomensondersteuning kunnen dit budget inzetten om problemen op te lossen, waarvoor via de reguliere wegen geen, of pas na een te lange procedure, middelen beschikbaar zijn.

Uit de evaluatie komt naar voren dat het maatwerkbudget in de eerste maanden van 2018 niet is ingezet. Redenen hiervoor waren de onbekendheid met het budget en de manier waarop men gebruik van het budget kon maken. Het is een geheel nieuwe manier van werken voor de gemeente om budget beschikbaar te hebben dat niet vooraf hoeft te worden verantwoord en de consulenten moesten nog leren omgaan met deze nieuwe vrijheid. In de laatste maanden van 2018 is wel gebruik gemaakt van het maatwerkbudget. In totaal is het maatwerkbudget in de maanden april tot en met december 55 keer ingezet voor een totaalbedrag van bijna 15.000,-. Het overgrote deel van het budget is ingezet voor het bekostigen van zwemlessen voor statushouders. Dit was niet geregeld in regulier beleid en hieraan was een grote behoefte.

De overige keren dat het budget is ingezet is dit gebruikt voor onder andere het weer bewoonbaar maken van een woning, het reorganiseren van een huishouden, het bekostigen van een elektrische fiets om iemand richting werk/ participatie te helpen en het tijdelijk bekostigen van huisvesting na aflopen van jeugdzorg.

Uit de bijeenkomsten van 28 maart en 11 april en de afzonderlijke gesprekken met consulenten, blijkt dat het kunnen inzetten van het maatwerkbudget en het werken volgens de omgekeerde toets als positief wordt ervaren. Verdere scholing op het werken met de omgekeerde toets zou wenselijk zijn, zodat alle consulenten dit in kunnen zetten. Bij het inzetten van het maatwerkbudget zijn in de evaluatiesessie wel enkele kanttekeningen geplaatst. Er wordt nog veel gedacht vanuit de beschikbare middelen en niet vanuit de behoefte van de klant. Dit is een punt dat verbetering behoeft. In onze visie op dienstverlening geeft de gemeente aan dat we als gemeente steeds meer richting maatwerk willen en onderbesteding op dit onderdeel uit het minimebeleid past niet bij deze visie. Het leveren van meer maatwerk komt overeen

met de wens van de inwoners en sociale partners. Voor de toekomst zal daarom gekeken dienen te worden hoe we nog meer maatwerk kunnen leveren.

Wanneer gekeken wordt naar de inzet van het maatwerkbudget, valt het op dat het budget vaak is ingezet voor zwemlessen aan statushouders. De behoefte aan zwemlessen in een waterland als Nederland is groot onder statushouders en hiervoor was geen structurele regeling. Om die reden is het maatwerkbudget hier veel voor ingezet. Voor de toekomst zal bekeken moeten worden in hoeverre het bieden van zwemlessen aan statushouders een plek kan krijgen in de reguliere dienstverlening van de gemeente.

3.3. Uitgangspunt 'Vermindering armoedeval en werken moet lonen'

Om de armoedeval te verminderen, zijn er meerdere regelingen waar inwoners met een inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm gebruik van kunnen maken. Voor alle gezinsleden is er het Participatiefonds. Per gezinslid is er €200,- beschikbaar dat kan worden gebruikt aan activiteiten die de participatie bevorderen, zoals een bioscoopbezoek, dierentuinbezoek of andere incidentele activiteiten. Volwassenen kunnen daarnaast dit budget inzetten voor bijvoorbeeld het afsluiten van een abonnement bij de sportschool. Er is geen limitatieve lijst meer waaraan aanvragen voor het Participatiefonds moeten voldoen en ook de drempel van €50,- waarboven declaraties ingediend konden worden, is na advies van de Clientenraad³ komen te vervallen. De consulent dient nu zelf te beoordelen of een ingediende declaratie in aanmerking komt voor vergoeding. De wijze waarop het Participatiebudget momenteel wordt ingezet, heeft gezorgd voor meer bestedingsruimte bij inwoners. Doordat er niet langer een limitatieve lijst wordt gehanteerd bij de beoordeling van declaraties wordt ook een grote mate van vrijheid ervaren bij de inwoners, maar er zijn nog wel kanttekeningen genoemd over de wijze waarop gebruik gemaakt kan worden van dit budget. Doordat inwoners bonnetjes moeten inleveren, moeten zij eerst zelf betalen voor activiteiten wat inwoners niet altijd kunnen betalen. Ook komt het voor dat inwoners bonnetjes indienen van activiteiten die zij zelf niet hebben ondernomen, maar waarvan zij wel bonnetjes hebben kunnen bemachtigen en is de beoordeling niet altijd eenduidig nu er niet langer een limitatieve lijst is met activiteiten die vergoed kunnen worden.

Inwoners met kinderen kunnen naast de regeling 'Participatiefonds' gebruik maken van het zogenaamde kindpakket om hun kinderen mee te kunnen laten doen in de samenleving. Chronisch zieken en gehandicapten kunnen gebruik maken van de collectieve zorgverzekering en de compensatie van het eigen risico wanneer er sprake is van hoge zorgkosten. Deze regelingen die speciaal voor kinderen of chronisch zieken en gehandicapten gelden, zullen in de volgende paragraaf worden toegelicht.

Om te weten te komen of de regelingen die wij inzetten, ook daadwerkelijk bijdragen aan het verminderen van de armoedeval, is het van belang om de impact van de regelingen in beeld te krijgen.⁴ Uit het onderzoek 'Participeren in het minimabeleid'

³ Advies uitgebracht door de toenmalige clientenraad Werk en Inkomen, oktober 2016

⁴ De rekenkamercommissie heeft in 2016 geconcludeerd dat het van belang is om kwantitatieve doelstellingen en streefcijfers in het minimabeleid op te nemen om het beleid te kunnen monitoren. Voor alle onderdelen van de

kwam naar voren dat alle minima die gebruik maken van de regelingen, de beschikbare regelingen als een impuls op de bestedings- en ondernemingsruimte zien. Zij kunnen door de beschikbare regelingen meer deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en kunnen zich financieel beter redden. Naast de bevrijdende werking die de ondervraagden ervaren, geeft een aantal respondenten echter ook aan dat het gebruik van minimaregelingen gepaard gaat met gevoelens van schaamte en een lage eigenwaarde.

Een aantal inwoners gaf tijdens het ronde-tafelgesprek aan dat de bejegening en de uitvoerige vragen die inwoners moeten beantwoorden om in aanmerking te kunnen komen voor minimaregelingen zorgen voor een grote drempel en ook zorgen voor een vermindering van eigenwaarde. Tijdens de bijeenkomst bij Werk Op Maat werd aangegeven dat het aanvragen van regelingen als te moeilijk wordt ervaren. Ook werd tijdens zowel deze bijeenkomst als de bijeenkomst bij Werk op Maat genoemd dat niet alle consulenten de inwoners direct wijzen op alle mogelijke regelingen die er zijn. Wanneer alle consulenten bij een eerste intake en ook later bij andere gesprekken, de inwoners actief zouden wijzen op alle mogelijkheden en ook helpen met het doen van een aanvraag, kan dit zorgen voor minder schaamte om een aanvraag te doen. Tijdens alle evaluatiebijeenkomsten kwam naar voren dat er meer aandacht besteed zou moeten worden aan alleenstaanden, omdat zij veel minder bestedingsruimte ervaren dan gezinnen met kinderen en chronisch zieken en gehandicapten. Ook kwam naar voren dat er bepaalde momenten in het leven zijn waarop het inkomen plotseling kan afnemen, bijvoorbeeld wanneer een kind 18 of 21 wordt en wanneer een volwassene de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

Geconcludeerd kan worden dat het uitgangspunt 'vermindering armoedeval' niet geheel is behaald. Er zijn groepen die door de diverse regelingen die er zijn, meer deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en een grotere bestedingsruimte hebben, maar met name de bestedingsruimte van alleenstaanden is laag in vergelijking met andere groepen inwoners. Ook kan de bestedingsruimte dalen bij bepaalde breekpunten in iemands leven. Hier zou beter in moeten worden voorzien. Daarnaast is een niet gewenst effect van de regelingen het gevoel van schaamte en een lage eigenwaarde bij een deel van de gebruikers van de regelingen.

Werken moet lonen

Doordat al onze minimaregelingen gelden voor inwoners die een inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm verdienen, maken we werken aantrekkelijk. Wanneer inwoners uit de uitkering stromen en nog niet boven de 120%-norm verdienen, blijven zij recht houden op de diverse regelingen die de gemeente heeft. Zo loont het om aan het werk te gaan.

Eén regeling die alleen op inwoners van toepassing is die actief op zoek zijn naar een baan, is de regeling 'representatiekosten'. Voor een bedrag van € 150 kan een

minimaregelingen geldt dat het bereik zo groot mogelijk zou moeten zijn. De vraag is echter of daarmee ook de armoede is bestreden. Bijvoorbeeld goede sportvoorzieningen en onderwijs kunnen ook bijdragen aan het welzijn van inwoners. Samen met het planbureau van CMO STAMM hebben we 4 indicatoren benoemd die van belang zijn voor het kunnen monitoren van beleid. Dit zijn: bekendheid, bereik, gebruik en impact.

vergoeding worden ontvangen voor kleding, kapper of persoonlijke hygiëne. In 2018 zijn de representatiekosten 34 keer ingezet.

Sinds 2016 is er een afname te zien van het gebruik van representatiekosten, omdat de werkcoach die de voorziening in kan zetten, de inzet minder vaak noodzakelijk acht door de aanwezigheid van andere bronnen, zoals Kledingbank Maxima. Een andere reden is de veranderende doelgroep. Nog maar weinig mensen kunnen direct naar werk. En de voorziening wordt alleen dan ingezet. Ook is er onder inwoners nog schaamte om gebruik te maken van de regeling, waardoor de regeling steeds minder ingezet wordt.

Uit de bijeenkomsten van 28 maart en 11 april kwam naar voren dat ons minimabeleid niet gunstig is voor inwoners die vanuit een uitkering aan het werk willen gaan en net boven de 120%-norm uitkomen. In dit geval loont het niet om aan het werk te gaan. Inwoners met een inkomen net boven de 120% zijn nu minder af dan inwoners die net onder deze norm zitten. Dit kan een reden zijn voor inwoners om niet te gaan werken. Bij het opstellen van nieuw beleid zal samen met betrokkenen gekeken worden hoe we dit aspect kunnen verbeteren.

Vanuit de Participatiewet zetten wij wel meerdere instrumenten in om werken aantrekkelijk te maken, zoals het stimuleren van Parttime ondernemen (PTO) en het verstrekken van een uitstroompremie van € 1000,- wanneer een inwoner die al 12 maanden of langer een uitkering vanuit de gemeente ontving, minimaal 6 maanden uit de uitkering stroomt en in deze periode niet-gesubsidieerde arbeid verricht. Ook worden inwoners die een uitkering ontvangen en daarbij vrijwilligerswerk verrichten, niet gekort op de uitkering zolang de vrijwilligersvergoeding niet meer dan €150,- per maand en niet meer dan €1500,- per jaar bedraagt. Deze instrumenten worden echter niet vanuit het minimabeleid ingezet en zijn in deze evaluatie verder niet meegenomen.

3.4: Uitgangspunt 'Beperkt doelgroepenbeleid'

In de beleidsnota "Minimabeleid 't Hoogeland" zijn twee doelgroepen benoemd die extra aandacht vragen, te weten kinderen en chronisch zieken en gehandicapten.

3.4.1 Kinderen

Sinds 1 januari 2018 werken de voormalige BMWG-gemeenten met het zogenaamde kindpakket. In dit kindpakket zijn alle regelingen onder gebracht waar kinderen van minima jonger dan 18 jaar gebruik van kunnen maken. De meeste regelingen worden in natura uitgekeerd en kunnen via de Stichting Leergeld Hoogeland aangevraagd worden. Alleen de fashioncheque en een vergoeding voor de kinderverjaardag dienen bij Werkplein Ability aangevraagd te worden.

Na de evaluatie van de minimaregelingen die in de jaren 2015 tot en met 2017 van kracht waren, is hiervoor gekozen. De reden hiervoor was tweeledig. Allereerst werd de vergoeding van een computer of fiets en de vergoeding van zwemlessen door zowel Leergeld als Werkplein Ability aangeboden, waardoor inwoners soms niet wisten waar zij met hun vraag terecht moesten en waardoor sommige inwoners bij twee verschillende instellingen dezelfde aanvraag indienden. Ten tweede was de wens vanuit de landelijke politiek om meer vergoedingen in natura uit te keren en kinderen

nog meer te ondersteunen bij het participeren in de samenleving. Met de komst van het kindpakket hebben wij ervoor gezorgd dat er minder dubbelingen zijn in het aanbod en dat helderder is voor de inwoners waar zij hun aanvraag in kunnen dienen. Tevens heeft de komst van het kindpakket er voor gezorgd dat wij meer voorzieningen in natura uitkeren en is ons aanbod uitgebreid.

Het kindpakket bestaat uit de volgende onderdelen:

Vergoeding voor kinderverjaardag € 50,-
Fashioncheque voor kinderen € 50,-
Startpakket onderwijs voor kinderen vanaf groep 7. (computer, fiets, schoolspullen) Uitgekeerd in natura.
Vergoeding zwemdiploma A en B in natura.
Vergoeding zwemabonnementen kinderen in natura.
Sportabonnementen/ kleding in natura. Gaat om structurele activiteiten
Cultuurabonnementen (muziek, dans, zang) en instrumenten. Gaat om structurele activiteiten.

Kinderverjaardag

Per inwonend kind jonger dan 18 jaar, kunnen minima een vergoeding krijgen van € 50,- voor de kinderverjaardag. Alleen voor het kind dat het eerst in het jaar jarig is hoeft een aanvraag ingediend te worden. Voor kinderen die later in het jaar jarig zijn, gebeurt de betaling van deze vergoeding automatisch in de maand dat het kind jarig is⁵. Hiervoor is gekozen om de regeling zo klantvriendelijk mogelijk te maken. In 2016 hadden 205 kinderen een vergoeding voor het kindfeestje ontvangen en in 2017 was dit aantal gestegen naar 471. Over het jaar 2018 hebben 630 kinderen een vergoeding voor de kinderverjaardag ontvangen. Dit is bijna 75% van de doelgroep. Uit de evaluatie van het minimabeleid kwam naar voren dat de regeling als klantvriendelijk wordt ervaren en goed bekend is bij de inwoners van de gemeente.

Fashioncheque

Kinderen van ouders met uitkering krijgen jaarlijks automatisch de fashioncheque toegestuurd. Kinderen van ouders met een inkomen tot en met 120% hebben ook recht op deze fashioncheque en konden deze in 2018 aanvragen via Werkplein Ability. Vanaf 2019 komt de aanvraag binnen bij gemeente Het Hogeland. In totaal hebben 770 kinderen in 2018 van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. In 2017 hebben 980 kinderen een fashioncheque toegestuurd gekregen. De reden voor de daling is onder andere te verklaren door het feit dat er minder inwoners een uitkering ontvangen. Het aantal mensen dat werk heeft gevonden is gestegen, dus er zijn minder gezinnen in de gemeente die in 2018 recht hadden op deze regeling. Daarnaast merken we dat het aantal aanvragen van inwoners met een laag inkomen die geen gemeentelijke uitkering hebben, achterblijft. Dit is te verklaren doordat deze inwoners zelf actief een aanvraag in moeten dienen en de fashioncheque niet automatisch thuisgestuurd krijgen. Toch is ruim 89% van de doelgroep bereikt, wat een zeer mooi resultaat is.

⁵ De automatische toekenning is ingevoerd na het advies dat de cliëntenraad Werk en Inkomen in oktober 2016 aan de gemeente heeft doen toekomen.

Van het totaalbedrag dat aan fashioncheques is verstrekt, is 85,4 % daadwerkelijk uitgegeven. Het overgrote deel van de uitgaven is uitgegeven bij winkelketens als H&M, C & A, Ter Stal, Scapino en Takko Fashion. Hier kan relatief goedkoop kleding en schoeisel worden gekocht, waardoor de fashioncheque veelal meerdere keren kan worden gebruikt door het kind.

Startpakket onderwijs

Via de Stichting Leergeld kunnen kinderen van minima eens per vier jaar een fiets, computer of laptop aanvragen wanneer zij dit voor school nodig hebben. De fiets kan aangevraagd worden vanaf het moment dat kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan, de computer of laptop vanaf het moment dat een kind in groep 7 zit. In 2018 zijn er 301 aanvragen voor een computer of fiets toegewezen. Het gaat om 174 fietsen en 127 computers. Dit is een enorme stijging ten opzichte van voorgaande jaren toen inwoners dit ofwel via de gemeente, ofwel via Leergeld konden doen.

Uit de evaluatiebijeenkomsten kwam naar voren dat meerdere organisaties en inwoners de huidige regeling te ruim vinden. Het is nu zo dat alle kinderen uit een gezin eens in de vier jaar een aanvraag voor een fiets en computer of laptop in kunnen dienen, terwijl de levensduur van een computer of laptop vaak langer is dan vier jaar. Ook is het niet altijd nodig om voor alle kinderen afzonderlijk een computer of laptop te hebben en kan het soms ook mogelijk zijn om een fiets over te dragen aan een jongere broer of zus.

Nu is het zo dat inwoners de oude fietsen, computers en laptops mogen houden, omdat de artikelen na de aanvraag hun eigendom worden. In het nieuw op te stellen uitvoeringsplan zal beschreven worden hoe we de komende jaren om willen gaan met de regeling schoolpakket onderwijs en deze betaalbaar willen houden.

Zwemlessen en zwemabonnementen

Sinds 2018 kunnen kinderen van minima zwemlessen en zwemabonnementen in natura uitgekeerd krijgen via Stichting Leergeld. De stichting Leergeld zorgt voor rechtstreekse uitbetaling van het lesgeld en abonnementsgeld aan de zwembaden. Voorheen dienden inwoners hun Participatiebudget in te zetten voor het volgen van zwemlessen of voor het kopen van een zwemabonnement. Zij moesten dan zelf de zwemlessen bekostigen en konden naderhand een declaratie indienen bij de gemeente. Daarnaast werden er soms aanvragen voor zwemles bij de Stichting Leergeld ingediend. Ook hier wilde de gemeente dubbelingen in aanbod voorkomen en wilde de gemeente een regeling creëren die voor inwoners gemakkelijk aan te vragen was. De nieuwe regeling wordt als positief ervaren door zowel deelnemers als sociale partners. In een waterland als Nederland is zwemvaardigheid van groot belang en deze regeling dient dus ook behouden te worden. De samenwerking met de zwembaden in de gehele gemeente verloopt goed. In 2017 was er nog niet met alle zwembaden een goede samenwerking, maar door korte lijnen tussen de Stichting Leergeld, de gemeentelijk beleidsambtenaar en de zwembaden, is dit punt sterk verbeterd.

In totaal zijn 321 aanvragen voor zwemles of een zwemabonnement gehonoreerd door de Stichting Leergeld. Met name in de laatste maanden van 2018 was er een stijging van het aantal aanvragen te zien. Dit komt mede door het feit dat er in 2018 fors is ingezet op het vergroten van de bekendheid van de regelingen door het houden van presentaties, workshops, interviews, deelname aan het samen doen festival en een forse inzet van sociale media.

Sport en cultuur

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur maakt het mogelijk dat kinderen en jongeren uit gezinnen met weinig geld, toch lid kunnen worden van een sportclub of aan dans, muziek, beeldende kunst, theater of iets anders creatiefs kunnen doen. Voor die kinderen betalen zij de contributie / het lesgeld en in bepaalde gevallen de benodigde attributen. Kinderen van minima kunnen sinds 2015 gebruik maken van het Jeugdfonds Sport. Sinds 2018 is er ook een samenwerking met het Jeugdfonds Cultuur, waardoor kinderen de mogelijkheid hebben om, naast het sporten, ook deel te nemen aan structurele culturele activiteiten, zoals deelname aan een toneelclub of muziekschool.

Het aantal aanvragen bij het Jeugdfonds Sport lag in 2017 op 179. In 2018 is het aantal aanvragen bij het Jeugdfonds Sport gestegen naar 339. Het aantal aanvragen bij het Jeugdfonds Cultuur lag in 2018 op 30.

Doordat er sinds 2018 zowel gebruik gemaakt kan worden van het Jeugdfonds Sport als het Jeugdfonds Cultuur, kan het Participatiefonds ingezet worden voor andere activiteiten die Participatie bevorderen. Voorheen werd het Participatiefonds nog vaak ingezet voor sportabonnementen en kosten voor muziek, toneel of andere culturele activiteiten. Om dit te voorkomen is veel ingezet op het onder de aandacht brengen van de mogelijkheid om vergoeding in natura te ontvangen via het Jeugdfonds Sport & Cultuur.

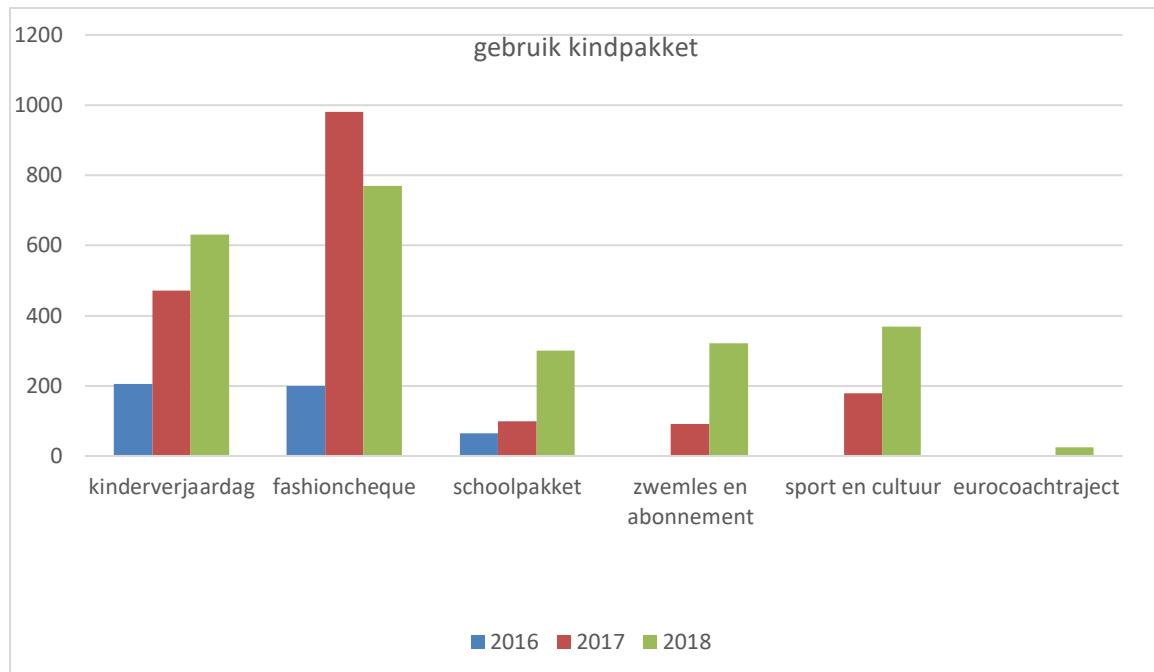
Schulden bij jongeren

Het Eurocoachtraject voor jongeren is ook een onderdeel van het nieuw ingevoerde Kindpakket. Het eurocoachtraject kan sinds 2017 door de GKB ingezet worden voor jongeren uit de gemeente.

Binnen het eurocoachtraject is er altijd een externe partij, zoals de studiebegeleider van school, een consultant of een hulpverlener, die de jongere bij de GKB aanmeldt. De jongere wordt vanaf het moment dat het eurocoachtraject start, gecoacht op het eigen gedrag en de manier waarop iemand omgaat met zijn of haar eigen financiën. Het doel van ieder traject is zowel het oplossen van de schulden als het bieden van toekomstperspectief door bijvoorbeeld een opleiding te hervatten of aan te sturen op werk. De communicatie met de jongere is via persoonlijke gesprekken en WhatsApp, zodat er bij de belevingswereld van de jongere wordt aangesloten. Binnen het eurocoachtraject wordt ook niet meteen ingezet op budgetbeheer. In eerste instantie wordt er ingezet op bewustwording bij de jongere over de huidige situatie en wordt er gecoacht richting stabiliteit. Er wordt gezocht naar creatieve oplossingen, dus in ieder traject wordt maatwerk geleverd en denkt de jongere zelf mee over mogelijke

oplossingsrichtingen. Binnen het eurocoachtraject is het ook mogelijk om een jongerenkrediet te verstrekken of om gebruik te maken van het zogenaamde doorbraakfonds. In totaal is er 24 keer gebruik gemaakt van het eurocoachtraject. Uit de evaluatiebijeenkomsten kwam naar voren dat dit product goed aansluit bij de behoeften van jongeren en dat externe partijen steeds beter de weg naar de GKB weten te vinden.

In onderstaande grafiek staat het gebruik per regeling over de afgelopen 3 jaar weergegeven:

Evaluatie regelingen voor kinderen

Uit de evaluatiebijeenkomsten kwam naar voren dat het kindpakket een enorme verbetering is ten opzichte van de regelingen die voor 2017 van kracht waren. De regelingen worden veel meer aangevraagd dan in voorgaande jaren. Omdat een aantal regelingen kan worden aangevraagd vanaf 4 jaar en een aantal regelingen pas kan worden aangevraagd vanaf groep 7 van de basisschool en er kinderen zijn die gebruik maken van meerdere regelingen, is het lastig te zeggen hoe groot het bereik per maatregel precies is, maar de stijging in het aantal aanvragen is zeer groot. Een pluspunt van het kindpakket is dat de regelingen in natura worden uitgekeerd, waardoor de middelen ook worden gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn en niet door de inwoners vooraf zelf hoeven te worden betaald. Een aantal regelingen, zoals het startpakket onderwijs, wordt momenteel als te ruim gezien en er zal samen met de cliëntenraad, Werkplein Ability, ervaringsdeskundigen en Stichting Leergeld gekeken worden hoe deze regelingen kunnen worden verbeterd.

Het feit dat de meeste regelingen bij Stichting Leergeld aangevraagd kunnen worden, en er dus 1 organisatie is waar inwoners met kinderen terecht kunnen voor meerdere regelingen, heeft bijgedragen aan de stijging van het aantal aanvragen.

Uit de evaluatiebijeenkomsten en het rapport van de stagiairs kwam naar voren dat het nog fijner voor inwoners zou zijn als zij alle regelingen via een website aan kunnen vragen en niet een aanvraag bij de Stichting Leergeld hoeven aan te vragen. Het kan voor sommige inwoners drempelverhogend werken dat de Stichting Leergeld huisbezoeken aflegt voor een aanvraag wordt goedgekeurd. Ook is er behoefte aan 1 folder waarin alle informatie over de verschillende regelingen helder staat uitgelegd.

3.4.2 Chronisch zieken en gehandicapten

Voor de doelgroep Chronisch zieken en gehandicapten is een tweetal voorzieningen opgenomen in het beleid: de Collectieve Zorgverzekering (CZV) en de Compensatie Eigen Risico (CER).

Collectieve zorgverzekering

Sinds een aantal jaren hebben de gemeenten BMW E een collectieve zorgverzekering voor hun inwoners. Sinds 2015 is dit voor de vier gemeenten op eenduidige wijze geregeld in de vorm van het Garant Verzorgd pakket. Hieronder vallen drie verschillende pakketten met bijbehorende premie, te weten Garant Verzorgd 1, Garant Verzorgd 2 en Garant Verzorgd 3. Daarnaast kan nog gekozen worden uit drie verschillende tandartsverzekeringen. Het Garant Verzorgd pakket biedt veel voordelen. Een deel van de premie wordt door de gemeente vergoed. Daarnaast heeft het Garant Verzorgd 3 pakket een uitgebreid en uniek verstrekkingenpakket. Vooral voor inwoners met bovengemiddelde zorgkosten is het financieel gunstig om gebruik te maken van de collectieve zorgverzekering. Bijna alle eigen bijdragen worden door de verzekering gedekt en daarnaast is het vergoedingenpakket behoorlijk uitgebreid. De eigen bijdrage voor WMO maatwerkvoorzieningen is tot een bedrag van € 300 per polis per huishouden meeverzekerd. De vergoeding is volledig dekkend voor de doelgroep. Tot slot is de Garant Verzorgd verzekering heel gunstig voor gezinnen met kinderen die kosten maken voor orthodontie. Deze kosten worden bijna geheel vergoed door de verzekering. De voorwaarde hiervoor is dat mensen minimaal 1 jaar verzekerd moeten zijn in Garantverzorgd 3.

In september 2018 heeft BS en F de meerwaarde en het gebruik van de gemeentepolis over de jaren 2016 tot en met 2018 geëvalueerd. Hieruit kwam naar voren dat het gebruik van de gemeentepolis in onze gemeente lager ligt dan het landelijk gemiddelde. In 2016 was het bereik van de gemeentepolis 26%, terwijl het landelijk gemiddelde op 29% lag. In 2017 is het bereik in onze gemeente gedaald naar 24%, terwijl het landelijk gemiddelde steeg naar 32%. In 2018 is het bereik in onze gemeente nog verder afgenomen, naar 19%, terwijl het landelijk gemiddelde verder is gestegen naar 38%.

Omdat het bereik op 1 januari 2016 onder het landelijk gemiddelde lag, is er bij het werkplein de afgelopen 3 jaar tijdens de klantcontacten extra aandacht besteed aan de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering. Daarnaast zijn er in 2017 en 2018 spreekuren gehouden om inwoners te helpen met het kiezen van de voor hen zo passend mogelijke zorgverzekering en voor het overstappen naar de collectieve

zorgverzekering van Menzis. Deze extra aandacht heeft niet tot een stijging van het aantal deelnemers van de collectieve zorgverzekering geleid en met name het gebruik van Garant Verzorgd 3 blijft achter. Over de vier gemeenten maakten in 2018 207 verzekerden gebruik van dit uitgebreide pakket. In relatie tot het aantal mensen wat gebruik heeft gemaakt van de Compensatie Eigen Risico (CER) en welke inwoners naar verwachting nog gebruik van deze compensatie zullen kunnen maken nadat facturen van de zorgverzekeraar binnen zijn gekomen, is dit laag⁶. Een oorzaak van met name het lage gebruik van GV3 kan liggen in de hoogte van de premie en in het feit dat veel inwoners tevreden zijn met hun huidige verzekering en weinig overstapbereid zijn. De hoge premie van GV 3 weegt echter wel op tegen de hoogte van de vergoedingen indien veel ziektekosten worden gemaakt. Op individueel niveau zou dit moeten worden voorgerekend, waardoor mensen een goede keuze kunnen maken. Een andere reden waarom het aantal deelnemers van de collectieve zorgverzekering in zowel 2017 als 2018 is gedaald is het feit dat uit een controle in 2017 onder de deelnemers van de collectieve zorgverzekering naar voren kwam dat veel deelnemers niet voldeden aan de inkomenseis. In 2017 konden bijna 200 deelnemers daardoor niet langer deelnemen aan de gemeentelijke collectieve zorgverzekering. In september 2018 is deze controle op het inkomen weer gedaan, waardoor bij wederom 44 personen de collectieve zorgverzekering is beëindigd.

Vergoeding eigen risico

Per 1 januari 2015 zijn de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatieregeling Eigen Risico (CER) verdwenen. Middels de regeling Compensatie eigen risico konden Chronisch zieken en gehandicapten jaarlijks €100 terug krijgen als het eigen risico volledig was benut. Op grond van de Wtcg kregen klanten 33% korting op hun eigen bijdragen. Daarnaast was er nog een Algemene tegemoetkoming. Dit betrof een bijdrage in de veronderstelde ziektekosten van €145 tot € 484 (2013). Het budget van deze regelingen is (met een korting) naar gemeenten overgeheveld.

Aanvankelijk is in 2014 besloten door de BMWG gemeenten om inwoners met een laag inkomen ten dele te compenseren voor het betaalde eigen risico. Dit betrof een bedrag van € 99 per jaar. Een voorwaarde hiervoor was dat 3 jaar lang het volledige eigen risico was betaald. Dit bleek voor veel mensen een behoorlijke financiële achteruitgang. Voor chronische zieke of gehandicapte inwoners die voldoende financiële draagkracht hebben vormt dit geen knelpunt. Voor chronisch zieke of gehandicapte inwoners die onvoldoende financiële draagkracht hebben, bleek dit wel problemen op te leveren. Daarom is in november 2016 besloten om de vergoeding van € 99 te verhogen voor het jaar 2016 en 2017. Met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2016 werd het eigen risico gecompenseerd voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Deze inwoners konden het eerste jaar een vergoeding krijgen van

⁶ Tot op heden hebben 389 inwoners een aanvraag voor compensatie ingediend voor zorgjaar 2018. In 2019 (tot en met 12 februari 2019) is aan 103 inwoners de compensatie voor zorgjaar 2018 uitbetaald.

Op basis van de huidige uitbetalingen en het aantal aanvragers die over de jaren 2016 en 2017 wel een aanvraag tot compensatie hebben ingediend en waarvan wij voor het zorgjaar 2018 nog geen aanvraag hebben ontvangen, is de verwachting dat in totaal 800 inwoners gebruik zullen maken van de regeling 2018.

50%, het tweede jaar 75% en vanaf het derde jaar werd het eigen risico voor 100% vergoed. Dit was een aanzienlijke verruiming van de regeling en is heel positief ontvangen door de cliëntenraad. Het voortzetten van de regeling na 2017 was afhankelijk gesteld van de financiële ruimte in het budget en de uitkomsten van de evaluatie van de regeling. Op basis van de bevindingen van klanten, de cliëntenraad, de wmo-adviesraden, Werkplein Ability en de uitkomsten van meerdere landelijke onderzoeken is in 2018 besloten om de financiële tegemoetkoming voor chronisch zieken in gewijzigde vorm voort te zetten om de regeling makkelijker uitvoerbaar te maken en betaalbaar te houden.

Inwoners die het volledig eigen risico hebben verbruikt en een inkomen hebben tot en met 120% van de bijstandsnorm worden door de gemeente deels gecompenseerd. De compensatie bedraagt € 265,-. De overige €120,- dient door de inwoner zelf te worden betaald. De nieuwe regeling was voor 1 jaar vastgesteld omdat de financiële kaders onvoldoende ruimte boden om de regeling structureel te kunnen bekostigen. Om die reden diende de huidige regeling eind 2018 geëvalueerd te worden en diende er een advies te komen of en op welke wijze de regeling in 2019 en verder vorm zou kunnen krijgen. In maart 2019 heeft de gemeente besloten deze nieuwe regeling ook te blijven hanteren voor het jaar 2019.

Evaluatie regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten

Uit de bijeenkomsten van 28 maart en 11 april en uit de afzonderlijke gesprekken die er met de cliëntenraad Werk en Inkomen hebben plaatsgevonden, blijkt dat de huidige regeling compensatie eigen risico helder is en goed uitvoerbaar is. Zowel inwoners, de cliëntenraad als werk- en inkomensconsulenten hebben aangegeven dat het fijn zou zijn om een structurele regeling te hebben, omdat inwoners nu ieder jaar in onzekerheid zitten over het al dan niet voortbestaan van deze regeling. Ook zien zij liever dat de regeling verruimd wordt en dat ook inwoners die hun volledig eigen risico net niet hebben verbruikt, wel in aanmerking komen voor een compensatie. De cliëntenraad Werk en Inkomen zou graag zien dat de regeling collectieve zorgverzekering en de regeling compensatie eigen risico in samenhang met elkaar worden gezien wanneer er nieuw beleid opgesteld wordt.

Ondanks het feit dat er weinig gebruik gemaakt wordt van de collectieve zorgverzekering, kwam uit de evaluatie naar voren dat een meerderheid van de aanwezigen deze collectieve verzekering wel wilde houden. De inwoners houden zo de mogelijkheid om, met een korting, uitgebreid verzekerd te zijn en inwoners die via dit collectief zijn verzekerd, zijn hier ook tevreden over.

Ook is er door het aanbieden van een collectieve zorgverzekering een voorliggende voorziening aanwezig, waardoor er minder aanvragen voor individuele bijzondere bijstand binnen komen. Dit heeft een positief effect op de uitvoeringskosten.

3.4.3 Statushouders

Een onderdeel dat sinds 2018 vanuit het minimabeleid wordt uitgevoerd is de huisvesting voor statushouders. Zowel de gemeenteraad als de colleges hadden in 2016 aangegeven dat er eenduidig beleid moest komen voor de vier gemeenten op het gebied van huisvesting van statushouders. Ook was de wens om statushouders een verstrekking om niet te geven voor het inrichten van het huis, omdat statushouders anders al met een schuld starten wanneer zij zich in Nederland vestigen. Sinds 1 januari 2018 wordt aan statushouders voor de huisvesting 50% van de NIBUD-norm voor het totaalinventaris om niet verstrekt. Gezinsherenigers (nareizende familieleden) wordt een bedrag van 50% van de NIBUD-norm voor het inrichten van een slaapkamer om niet verstrekt. De maatschappelijk begeleider zal in overleg met de statushouder zorgdragen voor een juiste besteding van de middelen. Ook wordt de eerste huurnota van statushouders betaald, in plaats van de eerste gebroken huurmaand. Dit om een huurachterstand te voorkomen.

De wijze waarop statushouders worden ondersteund, wordt als zeer positief ervaren. Ook worden zij goed begeleid in de eerste periode dat zij zich in de gemeente huisvesten en worden zij geholpen met het aanvragen van minimaregelingen. Statushouders zijn om deze reden vaak goed op de hoogte van de regelingen die er zijn.

4. Behoeften van minima

In het vorige hoofdstuk is aangegeven in hoeverre de doelen uit het beleidsplan 2014 behaald zijn en waar nog ruimte is voor verbetering. In dit hoofdstuk zal gekeken worden wat de behoeftes van de minima zelf zijn en in hoeverre deze behoeften aansluiten bij het aanbod van de gemeente.

4.1 Eenduidig en overzichtelijk minimabeleid

Hoewel de diverse regelingen die er zijn als voldoende passend wordt ervaren, ligt de behoefte van minima in een eenduidig minimabeleid. Er zijn in de afgelopen jaren meerdere wijzigingen geweest, waardoor respondenten door de bomen het bos niet meer zien. Zij hebben behoefte aan regelingen die langere tijd ongewijzigd blijven en zij hebben behoefte aan een overzicht van de laatste vernieuwingen en aanpassingen in de regelingen.

4.2 Persoonlijke begeleiding

Een aantal inwoners heeft behoefte aan meer persoonlijke begeleiding tijdens de aanvraag en vereenvoudigde aanvraagformulieren. Het opnieuw opzetten van een serviceteam, zoals voorheen in de gemeente Eemsmond, wordt als mogelijke oplossing genoemd voor de drempels die inwoners nog ervaren voor het aanvragen van minimaregelingen.

4.3 Heldere informatie en aandacht voor laaggeletterden

Bij meerdere inwoners is behoefte aan 1 aanvraagformulier voor alle regelingen en meer communicatie met beelden voor laaggeletterden. In oktober 2018 is het

aanvraagformulier Participatiefonds besproken met de cliëntenraad, een ervaringsdeskundige, een beleidsadviseur en inhoudelijk deskundigen. Dit heeft geleid tot een gewijzigd en vereenvoudigd aanvraagformulier en dit is als zeer positief ervaren. Zowel inwoners, ervaringsdeskundigen als leden van de cliëntenraad zouden graag zien dat zij wederom betrokken worden bij het vereenvoudigen van aanvraagformulieren voor de diverse regelingen. Een makkelijk leesbare website of app op de telefoon zou ook bij kunnen dragen aan het verhelderen van de informatie over de diverse regelingen.

4.4 Eén plek voor alle aanvragen

Er is behoefte aan 1 plek waar alle aanvragen voor miniregelingen gedaan kunnen worden. Dit kan zowel fysiek als digitaal zijn.

4.5 Aandacht voor psychische problemen

Meerdere inwoners en sociale partners gaven aan dat er behoefte is aan individuele begeleiding die werkelijk tegemoet komt aan de behoefte van burgers met structurele (schuld)problemen. Door zo snel mogelijk individuele begeleiding te bieden aan minima, kunnen (financiële of psychische) problemen worden voorkomen en kunnen inwoners in hun kracht worden gezet, waardoor de ervaren armoede of hulpeloosheid af kan nemen.

4.6 Mobiliteitsarmoede

Tijdens de evaluatie-bijeenkomsten kwam tevens naar voren dat er oplossingen moeten worden gezocht op het gebied van vervoer. Omdat we in een uitgestrekt gebied leven, is er vaak vervoer nodig om deel te kunnen nemen aan activiteiten. Dit vervoer moet betaalbaar zijn voor minima.

4.7 Aandacht voor overgang naar andere levensfase

Een laatste punt dat uit de evaluatie-bijeenkomsten naar voren kwam, is dat er meer aandacht zou moeten zijn voor alleenstaanden en voor bepaalde periodes in iemands leven die van invloed zijn op het inkomen, zoals de overgang van 18- naar 18+, een kind dat nog thuis woont en 21 wordt en wanneer iemand de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.

5. Conclusies

De gemeente Het Hogeland zet een breed en gevarieerd scala aan instrumenten in om haar doelen te bereiken, variërend van inkomensondersteunende regelingen tot regelingen die de participatie moeten bevorderen, zoals het Participatiefonds. Voor specifieke doelgroepen zijn er de regelingen uit het Kindpakket, de Compensatie Eigen Risico en collectieve zorgverzekering.

De gemeente zet ook nadrukkelijk in op de rol van de maatschappelijke partners, ervaringsdeskundigen en cliëntenraden. Zo worden maatschappelijke partners ingezet bij de informatieverstrekking van het ondersteuningsaanbod en neemt de gemeente hier zelf ook een actieve rol in. Sinds 2017 vertrekken we aan 12 organisaties een subsidie vanuit het minimebeleid om onze minima te ondersteunen. Deze organisaties

vragen de nodige aandacht en regie van de gemeente. In 2017 en 2018 is hier door de gemeente op ingezet en zijn er meerdere bijeenkomsten geweest waar de subsidiepartners met elkaar in gesprek konden gaan en waar gesproken kon worden over wensen en behoeften van de diverse partijen. Uit de evaluatie kwam naar voren dat er nog overlap zit tussen de diensten die de diverse partners aanbieden. Hierin is nog een verbeterslag te maken. Ook kan er nog veel meer gebruik gemaakt worden van de inzet van ervaringsdeskundigen.

Sinds 2017 worden ervaringsdeskundigen en cliëntenraden betrokken bij het vereenvoudigen van formulieren en het verbeteren van bestaande regelingen. Sinds de gemeenten samengevoegd zijn tot 1 gemeente, verloopt dit stroever en zijn er formulieren zonder input van inwoners of ervaringsdeskundigen gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.

Er is veel aandacht geweest voor het vergroten van het bereik van de regelingen door het houden van workshops, het aanschrijven van scholen over het kindpakket, het houden en uitzenden van interviews met inwoners en medewerkers en door het uitbrengen van animaties. Het gebruik van regelingen is door deze inzet behoorlijk toegenomen, en de meeste regelingen voorzien in de behoeften van de inwoners. Toch zijn er ook verbeterpunten te noemen. De registratie van het gebruik van regelingen kan geoptimaliseerd worden. Bij aanvang van het huidige beleid zijn geen heldere afspraken gemaakt over hoe het gebruik van regelingen geregistreerd moet worden, waardoor dit niet eenduidig gebeurt. Daardoor kunnen niet aan alle cijfers eenduidige conclusies worden verbonden. Om deze reden gaat de evaluatie ook maar beperkt in op de vraag of de beleidsdoelen van het minimabeleid zijn bereikt.

Een ander verbeterpunt is het aanbod voor minima van de diverse instellingen. Hierin is nog steeds veel overlap. Daarnaast is een aantal aanvraagformulieren nog te ingewikkeld voor een deel van de doelgroep en is de informatievoorziening in zowel folders, nieuwsbrieven en de website nog voor verbetering vatbaar. Het wederom betrekken van inwoners, cliëntenraden, organisaties en ervaringsdeskundigen zou kunnen helpen bij het vereenvoudigen van aanvraagformulieren en informatiemateriaal.

Inwoners hebben behoefte aan meer persoonlijke begeleiding en aan een eenduidig minimabeleid en uit de inzet van het maatwerkbudget blijkt dat er behoefte is aan zwemlessen voor statushouders en aan betaalbaar vervoer voor minima.

Al de uitkomsten van deze evaluatie zullen meegenomen worden bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan voor de jaren 2020 en verder. Dit nieuwe beleid willen we zodanig inrichten dat op het bereiken van de doelen gemonitord kan worden.